

Könyvtár és információ

Nagy ünnep volt...

Nagy ünnep volt 2004. március 31-én a pécsi Gandhi Gimnáziumban. Úgynevezett kettős ünnep. Egyrészt az iskola fennállásának tizedik évfordulója, másrészt könyvtár-szabadidőcentrum hivatalos átadása volt az alkalom.

Elmondható, hogy a külföldi – főleg a német nyelvterületeken megjelent – írott és elektronikus sajtóorgánumok többet foglalkoztak esemény-, rendezvénysorozatunkkal, mint a hazaiak... Nem mintha ez lett volna a célunk vagy legfőbb gondunk, amikor 2003. augusztus 18-án beléptünk az újjáépített – 460 négyzetméternyi – könyvtártermekbe, ahol a 297 folyóméternyi polcrendszer üresen állott. A könyvek, tankönyvek pedig – szinte minden rendszert nélkülözve – könyvtárunk előterében, a kis könyvraktárban, a tankönyvraktárban a régi polcokon, a földön egymásra tornyozva, szanaszét heverték. (Mintegy „harmincezren”.) A tanévkezdet, a „szent” szeptember elseje pedig igencsak közeledett...

Pallos Éva könyvtáros és jómagam alaposan felkötött „nadrággal” nekifogtunk a lehetetlennek látszó feladatnak, hogy valami könyvtárszerűt hozzunk létre a hatalmas káoszból. (Az előzményeket, okokat most nem sorolom, hosszú lenne, de rendes leltár sem volt!)

Megérkeztek a megrendelt új tankönyvek, segédkönyvek, amelyeket azonnal be kellett leltározni. (Ekkor még a Szirén DOS-os változatával.) Mindezekkel egyidejűleg kezdtük felépíteni (behordozni, rendszerezni – szakok szerint válogatva a könyveket) könyvtárunkat.

Nem részletezem, inkább csak néhány számmal érzékeltetem az állomány nagyságát, ezekből minden tanult és igen tisztelt kollégánk érteni fogja, mi történhetett minálunk.

Az 1994-ben létrejött Gandhi Gimnáziumnak nagyon sok különböző cég, vállalat, könyvtár és magánember adományozott könyvet. A 2003. augusztusi első „ránézésre” mintegy tizennyolcezer szabadpolcos kötetel számoltunk (ezen felüliek és túliak a tankönyvek, erről később).

A könyvek túlnyomó része használatlan érkezett, az évek során állaguk tovább romlott, illetve tartalmilag kor- és időszerűségüket veszítették. A projektmenedzsmet, azaz a budapesti Goethe Intézet Könyvtára és Információs Köz-

A fővárosi és a Baranya megyei pedagógiai intézet szakreferenseit kértük fel a szakmai munka ellenőrzésére, mi pedig menedzselni igyekeztünk a folyamatot, amelyet nem egyszer zavart meg a résztvevők különböző mentalitása és munkamódszere. A könyvtár felállításáról részletesen Vértési Klára számol be.

A több éves munka méltó lezárásaként rendeztünk egy nemzetközi konferenciát, amellyel fel szeretnénk hívni a figyelmet a könyvtárra, a kisebbségek helyzetére, különös tekintettel a roma kisebbségre, aminek különös aktualitását az Európai Unióhoz történő csatlakozásunk adta. *A Kisebbségek és könyvtár Közép-Kelet-Európában: kulturális identitás és sokszínűség* elnevezésű konferenciát a közép-kelet-európai Goethe Intézetek regionális projektjeként 2004. április 1-jén és 2-án rendeztük meg.

A konferenciára olyan neves kisebbségi szakembereket hívtunk meg, mint *dr. Kaltenbach Jenő*, a nemzeti és kisebbségi jogok országgyűlési biztosa, *Daróczy Ágnes*, akkor még a Romaversitas programigazgatója, valamint Közép-Kelet-Európa és Németország egy-egy – a kisebbségi kérdéssel valamilyen kapcsolatban álló – könyvtári szakembere, szociológusa, történésze, etnikai referense. A konferencia németül és magyarul, szimultán tolmácsolással folyt, de szükség volt a romanira mint közvetítő nyelvre is.

A referensek előadásai szintén megtalálhatók honlapunkon: http://www.goethe.de/ms/bud/biblio/gandhi/un_tag.htm

A rendezvény sajtóvisszhangját a következő internetes oldalon olvashatják az érdeklődők: http://www.goethe.de/ms/bud/biblio/gandhi/de_press.htm

Marton Erika

könyvtáros, Goethe Intézet Budapest

Fotók: *Reimar Ott*

pontja tizenegyezer kötetben maximálta az elhelyezhető példányszámot. Nem véletlenül, ugyanis pontosan ennyit „vesz fel” a Schulz Könyvtártechnika Rt. által szállított (Spira nevű) polcrendszer – hozzá kell tenni –, természetesen számítva a jövőbeni állománybővítésre. Nincsenek „csurig” a polcok, csak kétharmadig töltöttük föl őket. A polcok minden várakozásunkat felülmúlónak mutatkoztak, ugyanis tárolókapacitásuk sokkal nagyobb a korábbi berendezéseknél. A gördíthetőség pedig pillanatok alatt lehetővé teszi a terem nagyobbik részének (előadások, rendezvények funkcióinak megfelelő) átrendezését.

Szeptember elsején kezdődött a tankönyvkölcsönzés (összesen 12 osztály, 240 tanuló...), és még decemberben is jöttek egy s másért...

Folyamatos hosszú nyitva tartás mellett kezdünk selejtezni, illetve az állomány számítógépes leltárát rendbe tenni. (Különbéle füzeteket, kézzel írott leltárkönyveket találtunk, emellett a számítógépben is volt néhány ezer adat...) Eme küszködésünknek vetett véget szeptember 26-án a Goethe Intézet főkönyvtárosa, Ulrike Kreienberg azzal, hogy – ideiglenesen (december 10-éig) – rövidebb kölcsönzési időt javasolt az iskolavezetésnek. Viszont sürgette a meglévő hiányosságok megszüntetését. Nem voltak egységesek vagy hiányoztak a jelzetek; védőfólia alig akadt néhány könyvön, kevés volt az eligazodást segítő felirat. Majd’ nyolcezer könyvet kellett fóliával ellátnunk. Januárban tudtuk elkezdni, a végső határidő 2004. március 31-ére tűzött ki. Igazából mindennek újra csak ketten láttunk neki. Az első (és legeredményesebb) segítők az egyik franciát tanító tanárnő, *Gergely Anikó* lett. Aztán kezdtek szivárogni munkaasztalainkhoz a gyerekek, akik azért mindezen közben (immár 7.30-tól 18.30-ig) használhatták a könyvtár összes termét. „Mit csinálnak? Mennyit kell bekötni? Mikorra? Hát ez rengeteg! Segíthetünk?” – záporoztak a kérdések. Segíthettek. Segítettek. Nem egyszerre, nem folyamatosan, mindenféle kötelezettség nélkül, nem tanári utasításra, szervezésre, hanem spontán: maguktól

(egymásra hatva) mintegy hatvan (!) segítők lett. Természetesen nem egyszerre voltak ennyien, kisebb-nagyobb csoportokban jöttek betanulni a fortélyokat. Ügyesek voltak, sőt akadtak „profik” is (minőség és mennyiség szempontjából egyaránt). Számolták a napokat és a könyveket, kérdezték, mennyi van még hátra... Drukkoltak, és nem csak a „pálya széléről”. *Tóth Annamária*, *Orsós Linda* (11. évfolyamosok), *Mihó Ibolya* (9-edikes) lettek a legjobb „mesterek”, ők tanították tovább a kisebbeket. A hetedikesek közül sok fiú is bekapcsolódott, sőt, a végzősök közül szintén jöttek néhányan. Mindeme munkálatok közben készültünk olvasóestekre, tanultunk együtt, kölcsönöztünk, számítógépeztek (nyolc gépen), társasjátékoztak. Néha a túlságosan belefeledkezőket kicsit fegyelmezni kellett, hogy akik tanulni akarnak, megtehessék. Élénk élet zajlott a kezdetektől, sok-sok gyerek beszokott hozzánk.

A meghosszabbodott nyitva tartás (18.30-ig), a „hivatali idő” lejárta után is sokszor, sokáig bennmaradtunk, és sikerült, megcsináltuk! Tizenháromezerre redukáltuk az állományt, 11 150 van

polcokon és raktárban. Ebből ezer segédkönyv az olvasótermünkbe került (lexikonok, szótárak, albumok, atlaszok). Szabadpolcaink nagy részén irodalmi művek sorakoznak: szórakoztató irodalom (ifjúsági és

mese – ebből idegen nyelvű 350, magyar nyelvű 2200), kötelező olvasmányok (1250) és 3500 kötetnyi szépirodalom. A szakirodalomból nyelv- és irodalomtudomány (400), természettudományok (250), művészetek (300), társadalomtudományok (250), történettudomány (450), roma irodalom és tanulmányok (400).

Ez utóbbiakkal kapcsolatban többen föltették már a kérdést, mindent gyűjtünk-e, ami Magyarországon megjelenik beás vagy lovári nyelven. Nemcsak azért nem mindent, mert nem vagyunk gyűjtőkönyvtár, hanem azért sem, mert minőségre és autentikusságra törekszünk. (Időnként megjelennek – nálunk, a könyvtárban! – néni-kék kis füzetkékkel, van néhány daluk, írásuk...) Elsősorban a Gandhi saját kiadójának könyveit tartjuk.

Az állományt, az általánost és a roma irodalmat fejleszteniük kellene és illene, ám kizárólag jó minőségű munkákra van szükség, iskolai oktatási programunk szempontjai szerint.

Folyóirat-megrendeléseinket csökkentenünk kellett (2 napilap, 29 különféle időszak kiadvány), finansiális okokból... A Gutenberg-galaxis termékein kívül szórakoztató és művészfilmjeink száma 170, oktatófilmből 150 van, az ún. gandhis dokumentáció kb. 45 darab. A CD-állomány a tervezetthez képest viszonylag kicsi: a zenei, irodalmi hangzóanyag 100, a CD-ROM oktatóanyag 150 darab körül jár. Kis (salgópolcos) könyvraktárunkat főleg a kötelező olvasmányok, illetve kisebb részben roma tárgyú könyvek töltik meg (1850 példány).

Tankönyvállományunkban, amely 19 ezer kötetre rúg, minden darab tartós tankönyvnek számít, azaz elvileg négy évig kellene szolgálniuk tanulóinkat. A tanév befejezésével (június 11.) tudtuk csak elkezdni – a hetekig tartó visszavétel után – leltározásukat, illetve szűrésüket, a számítógépes selejtezést, rendszerezést. E munka jelen cikk elkészültét is hátráltatta, és még tart... A fent említett (tankönyv) példányszámon felül gondoskodnunk kell az esti és levelező tagozatos hallgatók tankönyveiről is. Ezek ugyan nincsenek a könyvtár állományában, miután a felnőtteknek meg kell őket venniük, de megvásárlásukról, tárolásukról nekünk kell gondoskodnunk. (Négy évfolyam, 20–25-ös osztálylétszám, tehát kb. 800–1000 könyv.)

Reményeink szerint június végéig rendbe tesszük ezt is, s a következő tanév kezdetétől már sokkal többet tudunk majd igazi könyvtárosi feladatainkkal foglalkozni; például a könyvtárhasználatra tanítással, az olvasásra neveléssel, a tanulás segítségével stb.

Tanulóink minden korcsoportja – a 12–19 évesek, illetve a felnőttoktatásban részt vevők

– szívesen és kedvvel járt hozzánk eddig is, de biztosak vagyunk abban, hogy a 2004/2005-ös tanévben már minden sokkal olajozottabban fog menni, még többek meglepedésére.

Vértesi Klára
a pécsi Gandhi
Gimnázium
könyvtári
asszisztense

